DIA DE GALICIA - 25 DE XULIO

A "IRMANDADE GALEGUISTA DO URUGUAY", PREPARA DOUS AITOS PRA FESTEXAR A DATA PATREA: UNHA CONFERENCIA A CARREGO DO PRESTIXIOSO GALEGUISTA D'ARXENTINA, IRMAN RODOLFO PRADA, E UN XANTAR DE AFIRMAZÓN GALEGUISTA, CUIAS DATAS DE REALIZAZÓN SE ANUNCEARÁN PRÓISIMAMENTE.

O IRMARDIÑO

PERIODICO GALEGO

ORGANO DA IRMANDADE GALEGUISTA DO URUGUAY

Año I | Direción y Administración: PIEDRAS, 411 | Montevideo, Maio de 1935 | Núm. 4

CANDO OS DUROS MACHADOS

Déspotas insensatos,
ferrá, forxade grillos:
Podo oprimir o ferro
un corpo enfraquecido;
Máis as nobres ideas
e gloriosos istintos...
oes... non pode, non, o duro ferro,
nin a morte, estinguilos!

PONDAL.

O novo Goberno Hespañol

Co a solución da derradeira crisis hespañola, podemos afirmare que xa entrón a gobernare en Hespaña o que hastra d' agora era un fantasma: O FASCISMO. Encarnada na persoa de Gil Robles, framante menistro de Guerra, chega o podere a máis cruda reaición; a reaición c'aínda os conservadores dos tempos monárquicos coidaron de non lles deixar ter infruencia direuta no Goberno, porque sabían moi ben c'o clericalismo que representa Gil Robles, disfrazados de "salvadores da patria", non ten máis ouxeto que asegurare os intreses dos que, aínda negando a relixón cos exempros das suas aiciós persoales, chámanse representantes de Cristo na terra. Suxírinos isto o feito que fai dous meses provocaban nha dimisión no goberno en que eles tiñan os seus menistros, pol-a humán razón de se negare os compañeiros das demáis fraiciós políticas a condenare a morte a dous homes sobor dos que pesaba a úneca responsabilidade de pretendere, pol-a forza, darlle a Hespaña outra ourentación máis favorabel pro de senrolo da vida dos cibdadán que teñen sobor de sí a nobre tarea de facer a Patrea grande e próspera: os traballadores de todal-as crases. Pr'o si co' a sua postura non conseguiron ren, non foi, a bon seguro, porque o vello que lles está servindo de puntal nas suas aspiraciós xesuíticas, sentise sacudire as suas fibras sentimentales, senón porque Lerroux, astuto e conocedore da sensibilidade do pobo, sabía moi ben dar cumprimento, a tal monstrusidade custarialle, nas próusimas eleiciós, a pérdida dunha posición, que aínda falsa, íl imaxina boa pro seu insaciabel apetito de figuración. E os cristiáns "irmaus" da cofradía que dirixe Xil Robles, negaron outra vez máis a quen, según iles, lles inspira o seu programa político e sociae, o esquencerse de aquelas humáns parolas do Mestre: Non mataredes.

Pol-os difrentes cámbeos de opinión cós cristián-fascistas tiveron en dous meses, temos a sensación que están mui lexos de contare co' a vontade do pobo hespañol. Demostranno craramente, cando con tal de podere chegar a Decembro pra reformare a Constitución, aceutan incrusive cárregos no goberno de Cataluña, que aínda que non se mova drento do Estatuto confeucionado pol-os partidos de esquerda e aceutado pol-o pobo catalán, non deixa de sere un goberno autonomista. E colaboran níl nada menos cos máis acérrimos nemigos de todal-as autonomías, atentos as decraraciós de unidade hespañola con que foron as eleuciós nas que, inda sendo menoría, debido o seu rexuntamento con todol-os partidarios de Alfonso XIII, sacaron unha maoría que lles sirveu pra escalare a posición onde xa s'atopan, aceutando os oficios do Frégoli da poltica hespañola, Alexandro Lerroux.

Pros que, lonxe de Galicia, vivimos co pensamento constantemente nela iste Goberno concetuamol-o esautamente igoal cun deputado lerruxista da nosaa terra quen, nunha "salida" de sinceiridade das que os poucos menutos se arrepinte calificóuno de "calamidad nacional". Pra nós e unha verdadeira calamidade que a empezóu, co-a apoboación dos tratados arxentino-uruguayo, a certificare a certeza da dita calificación. Xa, as costas da merma na venda do gando galego, se comenzóu a favorecere a exportación do aceite andaluz. Cumpren eisí a promesa que fixeron en Galicia cando foron a buscare as aitas de depetudos, de non aprobare os ditos tratados. E da mesma maneira que cumpriron a dita promesa, cumpriran todas aquelas que non lles conveña os seus intreses. Si os gandeiros galegos fosen os cregos, podemos tere a máis xusuluta seguridade de que non firmarían ningún convenio que conspirase contr'os intreses da "comunidade". Pro, desgraciadamente, os criadores do gando son os campesiños, a quenes ben sabemos os sagreficios que lles custa.

Non oustante ter perdido o pobo o control do podere, nós sentimonos outimistas e ollamos pro porvir na espranza de que, máis donantes ou depóis, Galicia conseguirá gobernarse así mesma e resurxir do atraso en que, pra sua vergonza, haberán de sumila os que teñen especial empeño en facer da nost rica e próspera terra, a irmán "centicienta" das outras rexións hespañolas.

Temos depositada a nosa fé e a nosa espranza nos homes "bós e xenerosos" que militan no Partido Galeguista, únecos galegos que se preocupan fondamente dos nosos probremas e únecos tamén a quenes a terra, nun futuro máis ou menos próximo, terá de reconpensalos da patreóteca laboura que en ben d' ela fan, desafiando toda crase de persecusiós e desterros, con tal d'aportar o chan nativo o seu entusiasmo de libertade e galeguidade que non sabe de sagreficios.

Un homaxe o Doutor MANOEL ALBO

O sábado 4 do corrente extendemos o noso bancal de festa para facerlle un pequeno homaxe a noso ilustre compatriota, doutor Manoel Albo, co motivo de ter sido nomeado Profesor de Clínica Quirúrxica da Facultade de Meiciña do Uruguay; outo cárrego a que chegou pol-os seus relevantes coñecimentos e pol-a sua adicación sin acougo o servizo dos dóres humans. Por elo, si ben e verdade que o doutor Albo vive algo alonxado das aitividades galeguistas, compracómosnos en recoñecer as grandes proporciós que abrangue a sua laboura que moito honra e diñifica a nosa raza e a nosa Patrea. Eisí é que no aspeito científico non pode haber máis que afervoadas loubanzas pro prestixioso compatriota, que fixo da human cencia un verdadeiro postulado, e, que ademáis, ten a virtude de unir a sua grande capacidade un corazón cheo de bondade e boa vontade sempre disposto pra adozar os sofrimentos alleos. Máis a xeito de xusta compensación a tanto sagrifizo, chega o doutor Albo en pleno desenrolo das suas aitividades, cando a vida ainda lle pode ofrecer longo hourizonte pra aición executora, a culminar na sua carreira ateigada de loureiros. Son estos feitos diñificantes d'un home da nosa raza o que nos moveu a testimoniarlle, n'un aito íntimo —axeitado os seus deseos— a nosa agarimosa admiración e a nosa meirande satisfaición pol-os trunfos donqueridos. Foi eisí que na nomeada data xuntamos no noso eido un seleito número do máis frolecente da nosa coleitividad e bebemos na sua compaña unhas copiñas de xeneroso viño, o mesmo tempo que nos regalaba o esprito algunhas pezas de música meiga e tamen as infallables canciós galegas cantadas pol-o irman Bóveda c-o gosto e sentimento que il sabe facel-o.

Acompañaban tamen o doutor Albo, como invitados eispeciales, os doutores Valiño Sueiro, Terán e Mora Guarnido.

O comenzo do aito o Segredario Xéral, irman Leiras Méndez, ofreceu a demostración o doutor Albo con unhas sentidas verbas, cuia recostrución pubricamos axiña.

VERBAS DO IRMAN LEIRAS—

Doutor Albo, irmans todos:
Nós, no seo da IRMANDADE, temos a consiña de dar os nosos aitos a maôr caraiter galego posible. O esparguimento dos vaores

enxebres: historia, fala, costumes, etc., son o principal obxeto da fundación de esta IRMANDADE. A Lingoaa vernácula preside as nosas reunións e matiza as nosas festas. Foi idioma oficial noustros tempos; falarónno reises, cantaronno poetas e trovadores e ainda sigue, o través do tempo e das persecuciós, campando loiro e garrido no agro e na riebira, dempois de catro séculos de dominación do castelán. O idioma noso ê inmorrente porque vive na alma do pobo. Falémos pois galego e percuremos contribuir a sua purificazón, posto que está d'abondo probado que ê máis fácil perfeicional-o que matal-o.

Digamos tamen o pasar que a xente que dirixe a IRMANDADE non sofre de ateigamento nazonalista, máis ten, ê certo, un anseo grande de ollar erguida ben outa a lumieira cultural e cívica do noso pobo e o prestixio da nosa raza.

A mesma defensa que facemos do idioma a facemos tamen de todo canto siñifique ou represente un positivo valor.

Un dos primeiros aitos púbricos realizados foi adicado o mártir da Frouseira, Mariscal Pardo de Cela. O bardo Pondal adicamoslle un número do IRMANDINO, órgao oficial d'esta entidade; e fai máis de dous meses que estamos traballando sin acougo, pra xuntar alguns cartos, c-o fin de contribuir o moimento que se lle vai a erguer en Ponteceso.

Seguindo eisí o desenrolo do noso ideario hoxe temos a satisfaición de festexar, con verdadeira ledicia, o trunfo d'un compatriota ilustre, que na lonxanía da patrea sabe honral-a i-enaltecela. Ese ilustre fillo de Galiza e o doutro Manoel Albo, que acaba de ser nomeado, c-o voto unánime do Consello da Facultade de Meiciña, Profesor de Clínica Quirúrxica e aquen lle ofrendamos este pequeno homaxe, tan modesto como sinceiro.

O doutor Albo, pol-a sua grande capacidade, pol-a sua lumiñosa intelixencia, pol-a sua laboura sin trégolas o servizo dos dôres humans, xa ocupaba un lugar destacado e disfroitaba de outo conceuto nas esferas da sabencia médica, do Uruguay, de maneira que o devandito nomeamento non ê máis que o xusto recoñecimento dos moitos merecimentos d'un home que consagrou o mellor da sua vida o estudo e o traballo, ou sexa: a humanidade.

Fagamos afervoados votos pra que o doutor Manoel Albo siga conquerindo novos triunfos, novos loureiros, novas distinciós, pra ben da humanidade, pra gloria da sabencia médica e pra orgulo e honra da nosa raza.

VERBAS DO DOUTOR ALBO

Derradeiramente, xa chegado o día domingo, ergueuse o doutor Albo e con parola morna, emocionante e sinceira agradeceu a demostración de que era obxeto, e de contado os acordes do hino galego cantado pol-os asistentes fechouse o aito.

ADEISIÓS

A noite da festa recibimos do entuciasta galeguista, irman Valente, que se atopaba na cidade de Rivera, na compaña de prestixiosos compatriotas, o siñificativo telegrama sigueente:

"IRMANDADE GALEGUISTA Nos que loitamos pol-a emancipazón da Raza Galega, festexamos con esa Irmandade relevante aituazón ilustre irman Albo. - Viva Galiza Ceibe. — Ida Parga, Celia Parga, Adolfo Parga, Xoan Valente".

Galicia en Portugal

Co motivo da celebrazón en Portugal da Semana Cultural Galega, orgaizada pol-o Seminario de Estudos Galegos, a nosa patrea mandou a nazón irman unha embaixada inteleitual, composta por outos vaores da nosa cultura aitual. Foi eisi que a Semana Cultural Galega costituiu un eisito resoante. Tanto as autoridades como os orgaismo de máis prestixio e siñificazón do país Lusitano ofreceron os nosos compatriotas unha acollida de aberta fraternidade e istremosamente agarimosa, celebrándose, en honore os mesmos, diversos aitos en distintos centros culturaes e centíficos. As conferenzas pronunciadas pol-os representantes galegos abragueron grandes proporciós, das que se destaca a que deu Castelao, que tivo pasaxes verdadeiramente emocionantes; xa que alghuns dos asistentes non poideron conter as bágoas cando o ilustre artista dixo que íl era un home de pedra... e que a sangue que do seu corpo fruía era ríos que regaban a Terra Galega.

A Semana Cultural fechouse no medio do maor entusiasmo, e siñala unha xornadagloriosa prás boas relaciós de ambos pobos.

¡Ollo Galegos!

O señor Martínez de Velasco encomendou a don Prudencio Landín a propaganda do seu agrarismo na provincia de Pontevedra; e ahí temos a don Prudencio choutándo d'un lado pra outro percurándo compracer os anseos reaicionarios de don Xosé. Xa formou un Comité Agrari - Conservador-Monárquico - Hespañol en Vigo; outro en Pontevedra, ê así seguirá costituíndo n'eles, posto que xuntar media ducia de cidadans non é difícil, porque desgraciadamente a vanidade ê tentación e sigue facendo suas vítimas os homes sin caraiter, que por un posto de figuración chegan hasta á convertirense en traidores da sua patria, pero o difícil alle de ser a don Prudencio convencer os galegos de que voten por un partido que ademáis de ter un programa d'aición que é unha verdaira calamidade nacional, conta con dirixentes d'unha moral tan ruin como Rodríguez de Vigurí, instigador máiximo d'aquel vergonzante Consello de Ministros, presidido por Berenguer, que aprobou a sentencia de fusilamento de Galán e García Hernández.

Ollo galegos! Pensaide no porvir de Galiza é tende conta con ese fato de bexatos, que andan rondando os vosos oídos, que todo ó arranxan con promesas que nunca cumpliron, e que non cumpliran endexamáis; percuran somentes vivir a vosa custa, ainda que vôs quedades sin entrañas, sin sangue, sin vida; eles medran co-a vosa desgracia.

D I N...

Aseguran por eí que s' atopa nesta cidade un misterioro persoaxe que ten a misión de pulsar o ambente da colcitividades. O home e un "enviado" de don Xosé Gil Robles. Os ex-monárquicos están de festa.

IV asambreia do PARTIDO GALEGUISTA

O día 21 do derradeiro mes de avril, celebrouse na vilade de Sant-iago de Compostelaa a IV Asambreia do Partido Galeguista, con tal obxeto acudiron a antiga meca d'Oucidente numerosos representantes de todol-os centros políticos do noso país, e tamen se destacaba na Asambreia a representación femenina, que é a xeito d'un escintileo d'espranza pras vindeiras loitas galeguistas.

Tomáronse na devandita xuntanza, acordos de moita importanza, dos qe destacamos os siguentes:

1º—Pedil-a libertade inmediata dos presos políticos non somedos a procedimento.

2º—Reposición dos Consellos representativos da vontade popular do 14 d'avril de 1931.

3º—Dar un voto de confianza o Comité Executivo e autorizal-o pra celebrar paitos eleitorales c-os partidos xenuinamente republicans.

4º—Dirixir un mañifesto o pobo galego condenando a políteca económica eisterior do goberno e principalmente no tocante a aboboación do tratado co Uruguay.

5º—Protestar diante do goberno pol-o traslado obrigado dos Segredarios do Partido, señores Castelao e Bóveda.

A Asambreia que se escomenzou no salón de aitos da Económica, clausurouse no siguente día, no pabellón da Ferradura, con un mitin grandioso, no que pronunciaron elocuentes discursos os destacados galeguistas Villar Ponte, Alvarez Gallego, Suarez Picallo e Carballo Calero. Todol-os oradores foron moi apraudidos pol-a numerosa concurrencia, a que rematou cantando o hino galego.

O Castro de Caldelas

ORIXEN DO NOME

Había no Castelo do Castro, un poderoso conde que tiña tres fillas moi fermosas, todas tres, no tempo de casar.

Máis outro conde tamén rico e nobre, mandoulle embaixada pra lle pedi-la man da unha das fillas. O do Castro recibeu ós emisarios, e cando lle espuxeron a pretensión que traguían, com'as fillas eran tres, preguntou:

—¿Cal de elas?

E de ahí ven qu'a xente lle emprincipiou a chamar Caldelas a aquela terra.

Vicente Risco.

De F. Bouza Brey

Xentilmente adicado a nosa Biblioteca soceal, recibimos un libro de versos tidoado "Nao Senlleira" d'este ilustre esquirtor galego.

Agradecemos moito tan fino ousequio d'o amigo Bouza Brey.

Tupí - Nambá

de prestixios mundiales

F. SAN ROMAN E HIJOS

18 DE JULIO, 976 JUNCAL, 1311

1846
A TRAXEDIA DE CARRAL

De tantos feitos groriosos que rexistra a historia de Galiza temos que destacar hoxe o referente a revoluzón do ano 1846. O 2 de Avril do nomeado ano produciuse o erguimento do pobo galego en contra do goberno centraista dirixido pol-o xeneral Narvaez, no reinado de Sabela II, qe se caraiterizou pol-a eistremosa falla de libertade, pol-o descoñecimento dos direitos cidadans e pol-as máis desconsideradas persecuciós a todol-os que reclamasen xusticia. Ese levantamento de redenzón popular ispirado en outos ideaes, i-afervoadas arelas de ceibarse da desgradante servidume a que os tiña sometidos o goberno de Castela, tivo, como acontece co-a maoría das causas xustas, en que por sel-o firen intereses, un remate de traxedia; porque os exércitos asalariados, impóñense e triunfan por enriba da razón e dos direitos de eses mesmos cidadans que os pagan e os manteñen. Pero é sabido que somentes a forza de revoluzons e de sacrifizos tráxicos os pobos van conquerindo, co-andar do tempo, o melloramento da orgaización social o mesmo tempo que se vai ceibando dos gobernos autoritarios e despóticos. De xeito que cando un pobo que vive asoballado se ergue sempre da un paso adiante no camiño das conquistas democráticas. Ademáis hai momentos tan fondamente psicolóxicos na vida dos pobos que, si teñen concencia dos seus deberes, rebelarse é unha necesidade ineludible, ainda que tivesen a seguridade que os primeiros pasos atopaban morte, posto que, pros homes que levan na frente unha estrela, vale máis gloriosa morte que unha vida de humillante servidume.

Percorrendo a historia de Galiza nos decatamos de contado da sua grande importanza e da sua outa siñificazón como nazón Ibérica. A raiz racial d'ese pobo, as suas caraiterísticas naturaes, as suas costumes, a sua música, a sua literatura, a sua fala, e hastro o seu modo de traballar e de vivir, lle dan un senso firme e indiscutible de persoalidade. Pol-o de máis é ben coñecido o dito de que "Galiza tivo reises denantes que Castela leises". A morte do rei de Galiza Enrique III foi a que siñalou o derrumbamento das libertades de ese pobo, e apesar dos adiantamentos da civilización e dos conquerimentos democráticos outidos pol-a humanidade, sigue ainda esa benzoada terra sofrindo as derivaciós do ultraxe inferido a sua soberanía pol-os reises católicos de Castela.

C-o trunfo da ambizón d'eses extranxeiros intrusos trocouse o curso regular da historia galega o serlle usurpada a sua independenza. Dende ese tristeira data o desacougo ciscouse por todol-os ambitos do pais o se sentir convertido n'unha colona d'hespaña; e as inxustas venganzas dos gobernos castelans abrangueron proporciós eistraordinarias, de tal maneira, que chegou tempo en que Galiza hasta se viu privada do que pol-o de entonse se chamaba Procuradores a Cortes. De maneira que habendo as cidades de Galiza merescido posto d'honor na famosa reconquista neo-xermana, e que ademáis foron tamen as primeiras da peninsua Ibérica que desbotaron valentemente o xugo dos mouros salvaxes e invasores, que o fin foi Galiza o primeiro reino cristiano da reconquista, denantes moito que Castela, Navarra e Portugal, non tiña Galiza direitamente voz nin voto nas grandes asambreas nacionaes; de sorte que si quería facerse oubir n'eses aitos, se tiña que valer de Zamora para que á representase. Con estes feitos vergonzantes premiaba Castela os grandes méritos e a xenerosidades dos galegos. Poden comprobarse o longo da historia acontecimientos que hastra os cegos e os parvos recoñecerán a santa xusticia que encarnan as rebeldías do pobo galego, e tamen que os cabezoleiros d'esas xestas heróicas tiñan un concento definido e craro da sua responsabilidade histórica como homes e como cidadans. Pra quebrar esa tradizón maldita a sangue xenerosa dos galegos regou moitas vegadas as terras de Breogan.

Os sucesos de 1846, si ben foron reducidos en poucos días, non por iso deixaron de ter gran trascendenza. O primeiro pronunciamento revolucionario foi na cidade de Lugo, encabezada por Miguel Solís y Cuetos; axiña se fixo o mesmo en Compostela, cuio mando asumiu o capitán Sebastián Arias. Sin perda de tempo as forzas de Solís se encamiñaron o encontró do exército do goberno que mandaba Puig Samper, en cumplimiento das ordes recibidas do capitán xeneral da rexión Xoán Villalonga que, o se enteirar de erguimento de Lugo dispuxo que se decrarase o estado de sitio en todo o territorio do seu mando, tomando o mesmo tempo outras precaucions preventivas. O encontro das forzas gobernamentaes co-as de Solís se produciu en Sigüeiro, onde se loitou rexamente. Unha parte do exército do goberno foi embolto, aniquilado, e podeira ser esnaquizado, si Solís, home de gran corazón, consecuente co-a sua consiña de libertar a Galiza sin verter unha pingueira de sangue, non houbese atendido as peticiós de Mac Crohón, de que se lle respetase o seu batallón. Solís ademáis de dar cumprido creto as peticiós recibidas, concedéulles tamen un armisticio de 48 horas, pra se decidiren si se plegaban ou non a revoluzón. As hostilidades cesaron, máis esa conducta franca e noble de Solís co-s contrarios tivo, o pouco, derivaciós de traxedia. A resposta non chegou. O mesmo Mac Crohón, que il perdonou, foi logo xefe das forzas que o combatían.

Moitos pobos de Galiza se puxeron en armas n'ese entonces. Pontevedra, Vigo, Tuy o par que Santiago, Lugo, Betanzos e moitos outros lugares ardían de ledicia i-entusiasmo. Se habían costituido xuntas de goberno en todos lados. Máis fallou orgaización, conexión, intelixencia mutua, unidade n'aición. Esí ocurriu que as forzas que mandaba Rubín anduberon descarriadas, desorientadas, hastra o eistremo que se chegou a supoñer que había traicionado a causa revolucionaria. Axiña chegou un conxente de tropas, mandadas dende Madrí, oo mando do funesto xeneral Concha. A xente dirixida por Solís enfrentou valentemente ó exército de Concha, moito máis numeroso c-o seu. A loita sostida foi rexa; o coraxe dos balegos sustituíu o principio a superioridade numérica dos nemigos, máis as forzas físicas esgotaronse na reciedume da loita sin trégolas; a Solís non lle chegaron os reforzos esperados. Rubín ficaba descarriado, alonxado do posto d'honor. A rendición foi inevitable. O heróico Solís non quixo aceitar a proposta de fuxir que alguns amigos lle fixeron. sto aconteceu o 23 d'Avril. Os dous días costituiuse a xunta militar, estabrecéndose no pequeno pobo de Carral onde foron levados os xefes e oficiaes prisioneiros con Solís a cabeza. Xuzgadol-os vencidos, por un consello de verdadeiros verdugos, foron todos condenados a perda da vida. A sentencia cumpriuse o día 26 d'Avril do devandito ano, no adro de Paleo, en cuio cimeterio atoparon aganimoso acougo os inquedos loitadores pol-a libertade de Galiza.

Nós temos que chorar ós mortos e non podemos consolarnos d'unha soia cabeza que haixa sido inxustamente segada, pero non debemos botar de menos a sangue cando haixa sido derramada pra facer brilar verdades eternas. E sabido que as ideas se alimentan de sangue human; todal-as revoluzons divinizan os mártires. Si é verdade que a historia está chea de loito o está tamen eteigada de fé e de espranzas.

Agarimo a Galicia

Fai algunhos anos, cando un galego ilustre, o doutor Novoa Santos, estivo en Montevideo, un señor que decía tere unha gran cultura e ser nado en Galicia, aseguraba ca maoría dos galegos n'américa esquencíanse compretamente da sua terra. Confeso sinceiramente qu' isas manifestaciós chegaron a indiñarme. Reaicionando ante tan probe afirmazón, alcei un brazo siñalándolle o longo e belo salón de festas do "Centro Gallego", donde ficabamos, e dixénlle: "Iste aito, amigo meu, e unha maiñificalaboura en homaxe a Galicia, e pra chegar a isto, como para constituir e manter institucios como "Casa de Galicia" e mester que se sinta moito patreotismo e, lóxicamente, son moitos os cibdadáns galegos d' acó ca sinten e queren honrala". Pro, si o que vostè dí fose certo, agreguei, ¿quenes máis culpabres con mesmos galegos que a esceición dunha seleuta menoría, non fan conocere todo o que Galicia vale i é, aínda que esten en condiciós de facelo?

E non e de moito traballo exaltare a Galicia, xa cos seus vaores son reales. Poderán sere discutidos ou criticados, pro, endexamáis, consideurados pol-a sua probeza.

Non pretendemos tampocuo caer nun patreotismo rediculo — os eistremos son sempre perxudiciales — pro consideiramos un debere de toda persoa medeanamente culta que está lonxe da sua pátrea, mostrar a quenes non tuveron a sorte ollala ou estudeala por falla de tempo ou oportunidade, ca sua terra ten un pasado e qu-en ila se estudea e se fan investigaciós científicas, e co seu pobo reclama dereitos que obrigan a todo bon galego que isté lonxe do chan nativo, a acompañar os irmans que aló estudean e loitan por conquerir pra Galicia a persoalidade de qu' é merecente.

Galicia, ten a sua hestórea chea d' heroísmo e sagreficios e algo moi superior aínda: a sua sempre leal consecuencia con quen se chamóu seu amigo.

Galicia, mostra a sua grandeza na paisaxe e nos vaores arquiteitónicos feitos istos pol-a man dos seus homes, c'os sentiron e comprenderon, moitos d' eles ademirados mondialmente.

Galicia, nunha parola, tivo e ten homes de ciencia, con unha labou-

ra chea d' agarimo e galeguidade, xa feita.

¿Porqué non s' aboca quen pretende ver debilitad'o patreotismo nos seus compatreotas, a unha campaña de galeguidade, co honraría, e contribuie eisí a que se conoza máis a Galicia?

Entendo, dende xá, qu' isa campaña tería de ser elevada, con bon senso, pra que resultasen verdadeiras leiciós nas que non tería de faltar o estudeo do popular, tan cheo de espritualidá e sentimento. Laboura ista, grata o esprítu, cando se fai co máisimo de agarimo.

Fágase isa laboura pra que nos fillos de galegos e seus descendentes se manteña latente o respeuto e agarimo o chan donde son nados os seus proxenitores, pra que non s' esquenzan ca sangue galega que teñen nas veas, os honra e, pra que, con igoales dereitos e obrigas, traballen oxe e no porvir por enaltecer e mellorar a terra galega, dend' as instituciós que en América son mantidas con ise ouxeto.

Xoanciño.

FUCHIGADAS

No lar galego de Madrí ofrecerón-lle un xantar o desleigado galego W. Fernández Florez, xantar o que il non asisteu —tal vez avergonzado da laboura antepatrioteca que está facendo dend'o xornal vaticaneiro, "A B C"— antre a caterbada de "carcas" que eli se xuntaron, atopábanse o Royo Villanova, García Sanchíz e outros non menos "alfonsinos". Houbo descursos e ferventes votos pol'a "unidad española". O Royo Villanova na sua perogrullada, dempois de pedirlle a deus e a virxe do Pilar, da que e cofrade, unha Hespaña "única e indivisible" refireuse a comida que lle diron da siguente maneira: "Yo no puedo decir nada, en primer lugar porque no coordino bien con esta cosa gallega que me habéis dado (Risas) (se refiere al plato gallego de lacón servido), que me priva un poco de mi lucidez intelectual, harto decadente también por mis años pero esta cosa gallega me posa como un Estatuto".

Ben, con esto que acabades de ler, supoñemos que bos podedes facer unha idea da xente que goberna dende Madrí na compaña do "galeguista" Portela Valladares....

Acábase de aprobar ad-referendum o tratado comercial d'Hespaña c'o Uruguay, o pantasma da fame voa sobor da nosa Patrea. O gando perderá vaor nas feiras, o labrego galego non terá cartos pra pagar os fortes trabucos que-lle impón o centraismo abafante e don Manoel Portela Valladares, dono do xornal "El Pueblo Gallego" que tantas páxinas esquirbeu pra combatir ese tratado, sigue no goberno fascista de Madrí do brazo de Gil Robles, Royo e outros...

Mugue labrego, erguete e anda!...

A enemigo que fuxe, ponte de prata. Nos poñeriamos ponte de prata, co'a condición de sacalo en canto pasase, non sexa o diaño que se arrepinta e volva.

Este e o caso do Emilian Iglesias —a quel cacique máximo, soceo do contrabandista March, que foi botado coma un can doente das costituentes, hastra pol'os seus mesmos compañeiros, herdeiro de todalas lacras que carauterizaron o caciquismo na Nosa Terra— o que foi nomeado Embaixador d'Hespaña en México. Nos non camebos dentro do chaleque de contentos, por ver desaparecer do escenario político da nosa Patrea, a tan nefasto persoaxe, causante dreito da maoria das disgracias que sofre o pobo galego.

Bon viaxe; non porque lle desexemos ben, senon, que sexa tan longo, tan longo, que endexamáis volva.

Publicacions recibidas

"Alento". num. 7 e 8, (Sant-iago) boletín de estudos políticos, trái importantes traballos d'Alvaro das Casas, Risco, F. del Riego e outros sober nazonalismo galego.

"Eco de Galicia", (Habana). Eduardo Pondal co motivo do cengráfica e artigos da Sra. Vieito de López, Xoán Carballeira, Prieto Camiña, Blanco Torres, Doallo, Mediante Noceda e outros.

"Opinión Galeguista", (Bos Aires). Peridico da Orgaización R. N. Galega, importantes traballos sobor da laboura que n'a outra banda desenrolan os irmans galeguistas.

PR'A HESTOREA

O "Diario Español" d'esta cibdade, batéu palmas de sadisfaución pol-a firma dos tratados arxentino e uruguayo. Estiveron no seu papel. Primeiro son iles que miles e miles de galegos que se perxudican. Que lles importa Galicia e os que alí viven si eles acó xantan ben? Os d'alá que s'amolen.

Galegos lede libros na vosa lingoa

A Irmandade Galeguista ten a venda as mellores produciós do sécolo aitual a precios moi comenentes.

Mercar libros galegos ê facer laboura verdadeiramente patreótica.

"Ser"

Hastr'a nosa casa chegaron o pirmeiro, coarto e quinto numaro d'este periódico d'esquerda galega que apareceu en Sant-iago e cuias tres letras d'o nome son una afirmazón categórica dos ideás que defende, o maior eloxio que le podemos facer, e decir que o fundou e dirixe noso bo irman R. Suarez Picallo, e no que colobóran os mais outos vaores do galeguismo, desexamoslles moitos anos de vida, e unha ampria colleita da semente que espallanan en ben da nosa Patria, Galiza.

Chamados d'atencion

Sendo o noso principal ouxeto o facer unha laboura ausolutamente galeguista, temos de adicarlle unhas parolas a la coleitividade e, sobor todo, os homes que dirixen as nosas principaes instituciós. Motivanas a falla de galeguidade que alcontramos na realización do programa de aición que figura nos reglamentos das nosas entidades máis representativas, cousa ista que fire moi íntimamente os nosos sentimientos de galegos que, por riba de todal-as comenencias ou compromisos, está a Terra Nai a cuia elevaución espritual e material contribuimos a medida das nosas forzas. Pol-o sentimento e sinceridade que poñemos nas nosas aiciós, coidamos cás verbas qu-eiquí temos de decire serán estimadas e escoitadas pol-os que, quizaes sin quererlo, van cedendo na sua galeguidade arrollados pol-a forza de persoas que infruyen na sua vontade, hastra facerlles cambear, pouco a pouco as ideas cos levóu a gobernare a institución, chegando, e isto e tristeiro decilo, a olvidarse do tidoo galego que as mesmas levan.

Dando renda solta o noso alcendido patriotismo, non podemos silenciar por máis tempo o probe espeutáculo que ofrece unha sociedade que ostenta no seu frente un nome que e un chamado de xuntanza os galegos, cuio nome está moi lexos de respondere a laboura que adentro se fai. Un bonito e cómodo salón, que se nos antoxa foi inspirado pol-a ideia de facer nél xuntanzas donde se rindese culto a Galiza, ven sendo usado pra representaciós de comedias hespañolas e criollas en moitas das cuales, como e púbrico e notorio, eisisten perscaxes que nos ofenden. E, pol-a intromisión de persoas que non sinten, nin conocen, nin comprenden as noas cousas, dase a paradoxa de que na casa dos galegos, fundada e sostida por iles, teñan preponderancia isas persoas que scio se preocupan de exaltar o seu, cousa que non lles criticamos pois e mui humán que así o fagan. A quenes nosoutros lles facemos iste chamado de atención, e os petrucios galegos que con tanta despreocupación do rol que teñen de desempeñare, consinten e aprauden esas cativas mostras de desgaleguidade. Noutros aspeutos sociaes moito e tamen o que teríamos de decirlles pro, por oxe, vamos a sere un pouco parcos a espera de vere o resultado deste chamado d'atención.

Non e berrando pol-as ruas a nosa condición de cibdadáns dun país, como se fai laboura galeguista. E mester, pra que nos sintamos verdadeiramente galegos, berrar menos e facer máis. Si entramos a traballare nunha sociedade galega deixemos de lado toda concomitancia con outras asociaciós sociaes ou políticas d'outras rexiós ou nacionaes, e adiquemoslle todo o noso entusiasmo e nosa capacidade o engrandecemento do que verdadeiramente nos intresa. Loitemos por todo aquelo que ten de representare un honore pra nosa terra galega; contribuíamos cos nosos cartos e co noso entusiasmo a darlle vida e calor as nosas cousas e despreocupemonos un pouco das alleas. Non regateemos esforzos pra un homaxe a un galego ilustre, e aparezcamos por outra parte traballando con todo agarimo por lo eisito d'unha cousa que ningún beneficio práitico ten pra Galicia e, que moitas vegadas, e simplemente un xantas festexando tal ou cual efemérides que importa rén pra solución dos probremas galegos.

OPORTO "DOM LUIZ"

VINO OPORTO LEGITIMO

Importadores: Valentín Martínez & Cía.

MISIONES N.º 1373

U. T. E. 8-20 66

GALEGOS: O SANT-IAGO — 25 DE XULIO — E A GRAN FESTA GALEGA: CONCURIDE OS AITOS QUE ORGAIZA A IRMANDADE